

‘Nu snap ik waarom ik zo beroemd ben! Dit is echt goed!’

door Karin Kustermans, Leesgoed

Als kind at ze al gehaktballetjes bij Astrid Lindgren thuis, als jong illustrator mocht ze meteen werk van haar illustreren, maar door haar werk voor het Zweedse Junibacken kreeg hun vriendschap een wel heel intensief karakter. Marit Törnqvist haalt herinneringen op aan een bijzondere vrouw.

Je kende Astrid Lindgren al van in je kindertijd. Heb je daar herinneringen aan?

‘Mijn moeder vertaalde haar boeken in het Nederlands. Toen ik heel klein was en we nog in Zweden woonden, gingen we haar wel eens opzoeken als mijn moeder met vragen zat. Later heb ik een speciale herinnering van toen ik tien was. Ze logeerde bij ons in Småland, ze was toen 65. Op een gegeven moment waren wij met onze buurkindjes in een stal van een hele hoge balk in het hooi aan het springen. Best gevaarlijk. Ineens stapte Astrid die stal binnen. Ze keek naar ons, liep op de ladder af, klom ook omhoog en sprong gewoon met ons mee, een heleboel keer. Dat heeft natuurlijk enorme indruk gemaakt, dat was nog eens een andere volwassene! Het zat gewoon in haar lijf. Ze vond het gewoon lekker om zulke dingen te doen. Ze had echt een grote behoefte, fysiek bijna, om te spelen. Dat was natuurlijk heel uitzonderlijk.’

Besepte je toen dat daar een groot auteur mee in het hooi sprong?

‘Onlangs heb ik foto’s teruggevonden die ik zelf heb gemaakt als kind. Ik had een heel klein fototoestelletje en ik heb toen een paar fotootjes gemaakt van haar, op de veranda. Dat deed ik niet van zomaar een mevrouw die bij ons op bezoek kwam. Dat zegt wel iets over dat ik wist dat ze echt heel beroemd was. Tegelijkertijd denk je daar als kind niet de hele tijd aan. Ze straalde dat ook zelf niet uit.’

Je was nog maar net afgestudeerd als illustratrice en je werd meteen gevraagd om een boek van haar te illustreren...

‘Dat was heel dubbel. Ik wel een gat in de lucht springen - maar ik moest het wel gaan doen, natuurlijk. De druk was groot. Ik wist: als ik het nou niet goed doe, dan is het klaar, dan is het in één keer afgelopen. Dat had ik al wel gezien, er waren wel meer illustratoren die een prentenboek van Astrid illustreerden, eenmalig, en daarna nooit meer. Ik moest ook een beetje bluffen, ik moest doen alsof ik dingen kon die ik nog helemaal niet kon. Het verhaal speelde zich af rond 1900 in Småland, de geboorteprovincie van Astrid. Het was redelijk historisch, met paarden in de nacht, koeienstallen, marktplaatsen. Ze beschreef gewoon haar jeugd. Ik kon er dus niet op los fantaseren. Tegelijkertijd kon ik wel dingen tekenen van vroeger, van mezelf. We hadden een huis in Småland, en daar ben ik heel veel gaan zitten. Er staan allemaal plekjes in van mijzelf omdat dat paste bij het boek.’

Je kende de leefwereld van Astrid Lindgren wel door en door doordat je er als kind zelf gewoond had.

‘Dat was natuurlijk ook de reden waarom ik die opdracht kreeg. Ze zaten heus niet op een illustratrice uit Amsterdam te wachten, maar ze zagen mijn werk, en ze zagen opeens iemand die natuurlijk wel koeienstallen had getekend en rode huizen uit Småland. Ze zagen dat ik die streek kende. Ze wisten niet dat ik Astrid Lindgren kende, dat ik de dochter was van haar vertaalster.’

Hoe ging het toen Astrid je eerste illustraties voor haar boek zag?

‘De uitgever had me gevraagd met Kerstmis een paar tekeningen te laten zien. Dat moment herinner ik me nog goed. Ze zeiden opeens: “Astrid komt zo meteen, en dan moet je haar die tekeningen laten zien, en een storyboard.” Nu maak je voor elk boek een storyboard, maar toen wist ik gewoon niet wat dat was. Dat had ik niet geleerd op die vijf jaar kunstacademie. Toen heb ik in een halfuur een storyboard geschetst, heel paniekerig. Toen ze binnenkwam, begon ik absoluut boven mijn macht aan haar te vertellen: dan ga ik dat tekenen, en dan dat... Allemaal dingen waarvan ik zelf dacht: nou, ik weet helemaal niet of ik dat kan. Het jongetje dat ik getekend had, vond ze heel leuk. Hij had een wit mutsje op, met rood borduursel, wat niet gebruikelijk is in Zweden. Ze vroeg waarom het een wit mutsje was. Dat heb ik haar uitgelegd, en toen zei ze dat ze het heel mooi vond. En toen was het van: doe maar. Ze bemoeide zich niet erg. Waar ze wél mee inzat, was de documentatie. Ik had een schets gemaakt van een slee, en ze zei: ‘Nee nee, die boer heeft niet zo’n slee, want dat is de slee waarmee je naar de feesten ging, en de slee van de boer, daar gaat-ie mee naar de markt, dat is een andere slee.’

Ik realiseerde me tijdens dat gesprek heel erg goed: ik moet ongelooflijk goed opletten, dat ik niet met die oude ingrediënten net de verkeerde dingen ga doen. Dat was voor mij niet zo moeilijk, want naast onze boerderij in Småland woonden een broer en zus en hun oude moeder. Ze hadden hun hele leven daar gewoond, in een stokoud interieur. Ik kon ze alles vragen. Dan zei ik: “Ik moet een boer tekenen die naar de markt gaat”, en dan nam hij me mee naar zijn stal en zei: “Met deze slee gingen wij vroeger naar de markt. Die is het, die kun je gewoon natekenen.”

Wat vond Astrid van je illustraties?

‘Ze was er heel blij mee. En ook de uitgever was dolgelukkig, ik geloof dat ze er dertigduizend verkochten in een maand. Het was heel vreemd voor mij, ik kreeg ongelooflijk veel aandacht. Televisie, en letterlijk alle Zweedse kranten kwamen me interviewen. Ik nam me voor om niet meteen weer een boek voor haar te gaan maken, omdat ik er zenuwachtig van werd. Ik ben toen wel al haar verhalen gaan lezen, en ik heb een verlanglijstje gemaakt met drie verhalen die ik heel graag een keer wilde doen. Toen begonnen ze te zeuren of ik nog een tweede wilde illustreren, en dat werd **Kalle de kleine stierenvechter**, een heel grappig verhaal dat ik zelf had uitgekozen.

Toen was mijn contact met Astrid alweer veel verder, ik ging haar toen al samen met de uitgeefster opzoeken in haar buitenhuis op het eiland Furusund. Dan nam ik cantharellen of bessen mee, uit haar geliefde Småland. Het kon gebeuren dat we een eind met haar gingen rijden, en als er dan iemand langs de weg stond om aardbeitjes te verkopen, deed ze ons stoppen en ging ze kijken hoeveel ze kostten. Als ze te duur waren, reden we door. Ze kwam uit Småland, dat erom bekend staat dat de mensen daar heel gierig zijn. Neem bijvoorbeeld de vader van Emil, die is ook zo krenterig. Het grappige was dat zij dat eigenlijk ook was, niet in de grote dingen, maar in de kleine. Ze had een hele sobere levensstijl. Ze droeg altijd dezelfde kleren, altijd die ouwe pantoffels met gaten erin. Ze had één roze jasje, dat ze op alle optredens droeg.

Ik ging in die tijd naar haar toe om haar de eerste helft van het boek te laten zien. Toen we klaar waren zei ze: ‘Nou je hier toch bent, kun je misschien even kijken want er is een esdoorn en daar steekt een dooie tak uit, en daar erger ik me zo aan.’ Ik nam een ladder en klom die hele hoge boom in. Ik zaagde, maar het lukte niet. Toen stelde ze voor iets aan die zaag vast te maken, en dus ging ik met haar naar de kelder. Nou... Daar bleek ze echt alles te bewaren, oude stofzuigers die kapot waren, oude douchekoppen... We bevestigden een stang aan de zaag en ik klom weer de boom in. Toen zei ik: ‘Astrid, ik vind dit eng.’ Zij riep terug: ‘Kom maar naar beneden dan. Maak eerst dat boek maar af!’ Alsof ze opeens bedacht: zo meteen stort ze uit die esdoorn. Ze had altijd van die hele rare grapjes...

Met het tweede boek begon ze me een beetje te beschermen. Ik was uitgenodigd voor een panelgesprek op de boekenbeurs van Göteborg, en daar was ik best bang voor. Astrid had die datum blijkbaar in haar agenda geschreven, want nét voor het panelgesprek belde ze me op in mijn hotelkamer. Ze zei: “Neem gewoon dat prentenboek mee, en als ze nou vervelend gaan doen, dan houd je die stier omhoog.” Dat was zo ontzettend mooi van haar.

Ik was ook zo jong, en plots moest ik naar Frankfurt vliegen, waar een feest werd georganiseerd voor *mij*, met allemaal buitenlandse uitgevers, omdat ik die twee boeken had gemaakt. Het kwam allemaal op me af. Dat voelde zij. Ik denk dat het moedergevoelens bij haar losmaakte. Ze heeft sowieso altijd al iets beschermends gehad, ook voor de kinderen die in de films speelden. Ze beseftte dat het heel zwaar was voor hen, terwijl ze vond dat kinderen eigenlijk moesten spelen, spelen, spelen.’

Vliegen

‘Een hele tijd later illustreerde ik *In Schemerland*. Voor mij was het heel goed dat dit verhaal in Stockholm speelde, dat ik los mocht van Småland. Ik wilde niet mijn hele leven rode huisjes tekenen. Toen ben ik een maand in Stockholm gaan zitten, in een geleend flatje, want ook in dit verhaal beschrijft ze allerlei bestaande plekken, en die moesten natuurlijk kloppen. In die tijd had ik ook meer en meer contact met Astrid, ze was toen 85. Op een dag kwam ik bij haar met een serieus probleem. Zij beschrijft dat ze in de schemering over Gamlastan vliegen, een heel apart stuk van de stad. Ik had alle archieven doorzocht, op zoek naar luchtfoto’s, het liefst nog in avondlicht, maar ik had niets gevonden. Toen zei ze: ‘Weet je, ik word 85, we huren een luchtballon, en we vragen gewoon aan de uitgever of hij me dat cadeau doet voor mijn 85e verjaardag.’

Dus dat hebben we gedaan, we zijn gaan vliegen. Toen zag ik hoe ontzettend beroemd ze was. De ballonvaarder raakte helemaal in paniek toen hij zag dat hij Astrid Lindgren in zijn ballon kreeg, waardoor hij ook allemaal fouten ging maken. De landing was vreselijk, met een hele hoop gestuiter. Ik stond daar met Astrid in mijn armen, ze was zo tener, zo klein, en ze riep almaar: “Wie heeft dit bedacht, wie heeft dit bedacht?” Nou, zichzelf dus.

Ze gebruikte haar beroemdheid ook. Ik had in die luchtballon allemaal foto’s gemaakt. Bij het uitstappen bleek dat dit verboden was, vanwege militaire doelen. Toen piepte Astrid met haar hoofd tevoorschijn en zei: “Jaha, we hebben alles geregistreerd waar wij onze bommen gaan plaatsen”, en toen mocht ik zo mijn filmpje meenemen.’

En toen kwam Junibacken...

‘Toen ik ervoor gevraagd werd, snapte ik eerlijk gezegd helemaal niet wat het moest worden. Ik begreep natuurlijk wel dat het iets gigantisch was in Stockholm, met de boeken van Astrid, maar ik begreep de vraag niet eens zo goed. Later zag ik dat Astrid Lindgren zelf ook helemaal niet begreep hoe groot dat Junibacken zou worden. Toen ik haar sprak, had ik de indruk dat zij dacht dat er gewoon illustraties opgeblazen en daar tentoongesteld zouden worden. Dat het een reis door haar werk was, van duizend vierkante meter en zeven meter hoog, had ze absoluut niet in de gaten. En toen kreeg ik haar paniek te zien, echte paniek. Dat moment vergeet ik nooit meer. Ze pakte me bij de arm en zei: “Marit, zorg alsjeblieft dat het goed gaat, dat het niet mis gaat.”

In die tijd hadden ze ook de tekenfilm van Pippi gemaakt en dat was niet goed gegaan. Als je haar daar iets over vroeg, zei ze: “Toen was ik dronken hoor, toen ik dat contract ondertekende.” Als oude vrouw is ze toch echt wel belazerd door mensen.

Hoe ging je te werk voor Junibacken?

‘Ik had eigenlijk serieuze bedenkingen bij het opzet: hoe kun je nou in acht minuten door al die boeken van haar reizen? Het eerste wat ik deed was dan ook het oorspronkelijke plan

drastisch wijzigen. Aan de treinbaan moest ik me natuurlijk houden, dat was een technisch gegeven. Maar er zaten oorspronkelijk veel meer boeken in, en dubbel zoveel scènes. Het plan van de initiatiefnemer Staffan Götestam – die als kind Jonatan had gespeeld in *De gebroeders Leeuwenhart* – was veel meer alsof je door een soort collage ging, hups hups, dit zien, dat zien, winter, zomer, een enorm heftige hoeveelheid indrukken. Dat wilde ik niet. Eigenlijk was ik vooral bezig met de vraag: hoe komt de boel tot rust?

Toen heb ik alle films bekeken, alle boeken, van overal ter wereld. Ik heb mezelf helemaal overvoerd met beeld, en toen ben ik teruggegaan naar de teksten. En doordat mijn moeder die zelf had vertaald, was ik helemaal niet zo met de beelden van anderen opgegroeid. Dat was een groot voordeel. Ik had als kind veel teksten van Astrid zonder beeld tot me genomen. Eigenlijk ben ik in eerste instantie gewoon als illustrator begonnen. Ik wist welke scènes ik wilde verbeelden. Toen ben ik gaan tekenen. Dat betekende al gauw ook dat ik de hele regie van die treinreis op me nam.

Daar ben ik twee jaar mee bezig geweest. Daarbij heb ik Astrid ook steeds meer nodig gehad, omdat ik conflicten kreeg, met Staffan. Dan zei hij: “We willen een hele enge en hele grote draak hebben, die vuur spuugt naar de wagon.” Kortom, een soort horrorervaring. Dan zei ik: “Geen sprake van. Als je vuur van Katla over je krijgt, raak je verlamd. Dat moet jij toch weten, je hebt zelf in die film gespeeld? Wat denk je dat die kinderen gaan denken die in die wagon zitten?”

Doordat Astrid achter me stond en ik ook haar werk achter me had, durfde ik keihard discussies te voeren. Makkelijk was het niet. Ik heb tijdens het project ook vijf keer gezegd dat ik zou stoppen, om verschillende redenen, maar meestal waren het inhoudelijke conflicten.’

Praatte je daar met Astrid Lindgren over?

‘Ja. Ze was niet iemand die dan de telefoon pakte en zei: nou moet het zus of zo. Het was een beetje zoals met die stier, ze gaf me altijd het gevoel: als het nog erger wordt, dan staat zij opeens op de barricades, en dat gaf zoveel kracht dat ik het toch weer durfde te zeggen.

Helemaal op het einde kwamen we in een echte crisissituatie terecht. Ik was al twee jaar aan het werk, en het eindresultaat qua beeld leek toch best goed te worden. Toen moest er een tekst geschreven worden voor bij de treinreis, en dat zou Staffan zelf gaan doen. Daar maakte ik me heel erg zorgen over, hij had zulke andere ideeën over deze reis. Op een dag lag zijn tekst er. . Het was een smakeloze tekst en er klopte niets van.

Toen heb ik Astrid gebeld: “Astrid, dit is een totale noodsituatie. Ik heb je hulp nodig, jij moet de tekst gaan schrijven.” Ze zei: “Dat kan ik niet. Ik ben bijna blind, bijna doof, en ik ben mijn boeken vergeten.” Ze was heel vergeetachtig. Toen heb ik gezegd: “Ja, maar ik ga je helpen. Ik kom elke ochtend bij je, en ik ga je helpen die boeken op te frissen. We gaan het gewoon doen.”

Toen was ze eigenlijk wel heel blij: “Oké! We beginnen morgenochtend.”

Ik ben toen drie weken lang elke ochtend naar haar toe gegaan. Ze was inderdaad teksten vergeten, maar dan las ik haar het hoofdstuk voor waar het over ging, en dan wist ze natuurlijk alles weer. Ze vond het ontzettend leuk. Ze wilde ook steeds maar dat ik doorlas. Dan zei ze: “Ooo! Nu snap ik waarom ik zo beroemd ben! Dit is echt goed! Dit is zo leuk!” Kostelijk was het.

Zo heeft ze die tekst geformuleerd, heel sober, heel simpel, heel erg voor kinderen, niks literair-pretentius, heel direct. Héél mooi. Je zag dat het toch iemand was die niets liever deed dan met woorden bezig zijn en dat kon weer even. Daar genoot ze van.

Die drie weken waren heel intens. Alles wat ik daarvoor met haar had meegemaakt, is natuurlijk toch niks vergeleken met die drie weken dat ik zag hoe haar leven eruitzag in dat sobere flatje waar ze alles kwijt was, waar soms de voordeur gewoon openstond.

Ik heb ook al die kilo's post gezien die ze elke dag kreeg. Ik las haar alle brieven voor. Ik werd er verdrietig van, want ik zag dat er alleen nog maar onbescheiden mensen haar schreven, mensen die dingen van haar wilden, geld of steun. Ze was op dat moment ook een extreme biechtmoeder van Zweden geworden. Mensen met hele grote problemen schreven haar en vertelden haar dingen. Er waren zelfs mensen die aan haar bekenden dat ze hun kind mishandelden. Je moet je voorstellen hoe dat aan haar vrat.

Ik ben haar toen weer brieven gaan schrijven, gewoon met wat dierbare dingetjes erin. Ik vertelde over de kinderen die ik kreeg, over mijn man, over Småland, over ons huisje dat we daar kochten. Ik voelde ineens: dát zijn de brieven die we haar moeten sturen. Die wilde ze graag. Ze kreeg alleen maar brieven van mensen die vertelden dat ze *Pippi Langkous* zo mooi vonden, een boek dat ze vijftig jaar geleden geschreven had en waar ze zo onderhand wel klaar mee was.

Ze werd ook veel gebeld door journalisten, voor commentaar op de actualiteit. Maar ze was zo vergeetachtig. Het was daardoor ontzettend moeilijk voor haar om scherp te zijn.

Tegelijkertijd was ze heel intelligent. Ik herinner me dat er een journalist belde om te praten over een vluchtelingenmeisje. Direct na het gesprek vertelde ze dat alles aan mij: "Hij heet Lennart Eriksson. Hij gaat zo meteen terugbellen. Ik moet daarop commentaar geven. Ik wil dat en dat zeggen. Herinner me daaraan als hij terugbelt." De telefoon ging en ik zei: "Astrid, het is Lennart Eriksson, het gaat over een meisje dat eruit gezet wordt, jij wilt zeggen: denk met je hart en niet met je hersenen." Ze pakte de hoorn en zei: "Is dat Lennart?" Die man dacht natuurlijk dat zij de meest frisse vrouw van Zweden was. Maar eigenlijk wist ze helemaal niet meer waarom de telefoon ging.

Ik vond het toch moeilijk om te zien hoe haar leven eruitzag. Er gebeurde nog zo weinig verrassends, zoals wel vaker het geval is bij oude mensen. Maar zij had er zo'n behoefte aan. Ik ging wel eens zomaar bij haar langs. Dat was heel on-Zweeds, en dat vond ze zó leuk. Toen ik op een keer zei dat ik ervandoor moest omdat ik zou gaan eten bij een lichtontwerper van Junibacken, zei ze: "Ik wil ook naar die lichtontwerper, ik wil óók eten bij een lichtontwerper." Ze werd helemaal Liesbeth die ook op schoolreisje wil, net als Madieke. Ik heb haar toen niet meegenomen, en daar heb ik nu nog spijt van. Ik had dat moeten doen, ook al was die lichtontwerper vast flauwgevallen als hij haar voor de deur had zien staan. Dat punt had ze bereikt: alles moest ingedekt, alles moest helemaal verzorgd worden als zij ergens kwam, maar zo wilde zij het helemaal niet.

Als je met haar de straat op ging, dan maakte echt iederéén die je tegenkwam een diepe buiging, en soms een praatje. Dat was wel heel vermoeiend. Ze genoot ook, hoor, want ze had ook een portie ijdelheid, en ze zou vreemd hebben opgekeken als iemand niet voor haar boog.'

Wat vond ze van Junibacken?

'Ze was heel erg blij met Junibacken. Helemaal op het einde, voor de opening, heb ik de grootste timmerman, twee meter was hij, gevraagd of hij haar helemaal wilde rondtillen, want er lagen nog zoveel snoeren en potten verf op het terrein. Van scène naar scène heeft de lichtontwerper alles optimaal opgelicht, zodat ze het toch nog een beetje kon zien. Ze was er zó blij mee.

Het was best wel vreemd, want plots was dat werk afgelopen en niet lang daarna is ze overleden. Na Junibacken zag ik haar minder. Op haar 91e verjaardag was ik toevallig in Zweden. Ik belde haar op, ze lag ziek in bed. Toen ben ik langsgegaan en onderweg heb ik bij een bakker een hele grote taart gekocht. Ik zei dat die voor Astrid Lindgren was, maar dat geloofde natuurlijk geen mens. Ik heb haar die taart toen gevoerd.

Dat had heel aandoenlijk kunnen zijn, zo'n oud vrouwtje, ziek in bed, op haar 91e verjaardag, maar zij zei smakkend: 'Ach, 't is de beste verjaardag van mijn leven. In bed liggen en taart

eten...’ Op dat moment was ze helemaal Karlsson. Dat was heel leuk, dat ze dat zelf omhoog en zichzelf helemaal niet tot een zielig mensjemaakte.’

Hoe kwam het nieuws van haar overlijden aan?

‘We wisten natuurlijk al langer dat het ging gebeuren. Ik had eerder al, op haar verjaardag, gedacht dat het einde nabij was. Daarna had ze nog in het ziekenhuis gelegen. Ik belde haar in het ziekenhuis en vroeg wat er gebeurd was: “Ja ik was gewoon met mijn oude vriendin, we liepen met een ra-dio-ap-pa-raat, en toen viel ik.” Ik zag het helemaal voor me, twee stokoude vrouwtjes die waarschijnlijk met zo’n enorm radioapparaat door het park liepen.

Toen het bericht van haar dood kwam, werkte ik aan een van de tekeningen voor *De rode vogel*, die van het paradijs waar de kinderen naartoe komen. Ik keek naar die tekening en dacht: “Oh dit is haar beschrijving van waar ze nu naartoe gaat.” De wereld na de dood, zoals ze die zo vaak heeft beschreven. Ik heb de tekening in een la gelegd en zes weken niet gewerkt. Ik was echt van de kaart.

Het was me daarvoor een keer overkomen dat ik midden op de markt ineens zomaar begon te huilen. Ik stelde me voor hoe het zou gaan als zij doodging en hoe er dan honderdduizend mensen aan de weg zouden staan en hoe alle bekende Zweden zouden vertellen hoe dierbaar hun vriendschap met haar was geweest en haar allemaal zouden gaan claimen. En zo ging het ook. Ik was eigenlijk heel blij dat ik niet in Zweden was op dat moment, want ik kon daar niet goed tegen.”

Denk je nog vaak aan haar?

‘Ja. Het is natuurlijk gewoon fantastisch om haar een tijdje van zo dichtbij meegemaakt te hebben. Ik denk ook steeds nog terug aan bepaalde eigenschappen van haar, niet alleen dat ze zo grappig was, ze was ook baldadig, ze had al die personages ook echt in zich zitten. Wat ik misschien wel het meest bijzondere vond, was dat je op een hele serieuze manier met haar kon praten. Ze kon heel betrokken zijn. Maar daarvandaan kon je zomaar springen naar iets heel oppervlakkigs, luchtigs, een niemendalletje. Het leek net alsof alle deuren open stonden, helemaal naar het diepste binnen, én naar het grootste buiten. Het was niet of-of: of je praatte over koetjes en kalfjes, of over je diepste zielenroerselen. Het kon allebei.’

Ga je nog verhalen van haar illustreren?

‘Ik weet het nog niet. Vorig jaar lag hier een verhaal van haar te wachten, maar op datzelfde moment kreeg ik een uitnodiging van Artsen zonder Grenzen om tekeningen te maken over een project in Burundi. Ik heb dat dus de prioriteit gegeven boven het illustreren van een verhaal van Astrid Lindgren. En wat had ik graag met Astrid daarover gepraat...! Want wat had dat zij dat goed gevonden, dat weet ik zeker.

Die tijd met Astrid heeft me ook gevormd in juist, raar genoeg, het kiezen om niet alleen maar met haar door te gaan de rest van mijn leven. Maar ook heel goed na te denken over wat ik belangrijk vind. De keuzes die ik maak, maak ik vaak heel weloverwogen, en reken maar dat zij dan vaak in mijn hoofd zit.

Ze is een van de beslissende ontmoetingen in mijn leven geweest, dat weet ik zeker.. Ook gewoon om zo dichtbij iemand te komen die zo wereldberoemd is, en dat afgepelde leven te zien binnen die beroemdheid. Dat was ook heel hartverscheurend, bij vlaggen. Ik ben er wel eens binnengekomen dat het gas aanstond, en dat ik dacht: voor hetzelfde geld was ze gewoon vergast in haar eigen woning, en niemand had dat dan gemerkt. Niet dat dit erger was dan als dat een oud vrouwtje hier in Amsterdam overkomt, want dat was ze natuurlijk ook: een oud vrouwtje.’

Foto's:

Marit als 1-jarige, Astrid wilde haar voor de rol van Skrällan

Marit & Astrid (89) tijdens Junibacken

Marit & Astrid(90) als Marit de Lidmanprijs wint voor Junibacken

Marits familie figureert in de fim Emil van de Hazelhoeve

Marits foto's toen Astrid logeerde in Småland

Huis in Småland

<http://www.leesgoedplus.nl/leesgoed/>